METSÄBIOTALOUDEN TIEDEPANEELI

Metsäbiotalouden tiedepaneelin asiantuntijalausunto

Asia: E 30/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje EU:n komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi EU:ssa

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Aika: tiistai 11.6.2024 klo 10.00

Johdanto

Komissio on 20.3.2024 julkaissut tiedonannon (COM(2024) 137 final): Tulevaisuuden rakentaminen luonnon avulla: bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittaminen EU:ssa (Building the future with nature: Boosting Biotechnology and Biomanufacturing in the EU).

Metsäbiotalouden tiedepaneeli tukee Suomen kantaa, jonka mukaan biotalous on tärkeää tunnistaa EU:n politiikoissa ja politiikan ohjauskeinoissa, tutkimus- ja kehitystoimissa sekä investointien ja markkinoille pääsyn edistämisessä tavoitteena kasvattaa biotalouden arvonlisää kestävällä tavalla.

Lausunto

Metsäbiotalouden tiedepaneeli pitää erityisen tärkeänä Valtioneuvoston selvityksen kantoja liittyen biotalouden mahdollisuuksiin: "Suomi korostaa, että bioteknologian lisäksi on tarkasteltava myös muita biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena tulee olla kasvattaa biotalouden arvonlisää tuottamalla korkeamman arvonlisän tuotteita ja palveluita kestävällä tavalla. Suomi korostaa koko arvoketjun kattavaa ja sektorikohtaisiin vahvuuksiin perustuvaa lähestymistapaa biotaloudessa."

Biotaloudella on oltava johtava rooli edistettäessä biopohjaisten materiaalien, tuotteiden ja teknologioiden Suomen EU-avaintavoitteita. Haluamme korostaa, että biotaloudella tarkoitetaan sellaista tuotantoa, jossa hyödynnetään kestävästi luonnosta saatavia uusiutuvia materiaaleja sekä kehitetään ja otetaan käyttöön niihin liittyviä innovaatioita ja teknologioita. Suomessa myös luontoa hyödyntävät palvelut, kuten luontomatkailu, ovat osa biotaloutta. Niinikään biotekniikka ja biovalmistus ovat osa biotaloutta.

Kannanotossa korostuivat em. termit jättäen metsäbiotalouden roolin vähäiseksi. Biovalmistus ei ole teknologianeutraali termi vaan liittyy keskeisesti biotekniikkaan, jolloin on vaarana, että biotaloutta käsitellään ja ymmärretään vain bioteknologian kautta. Tämä haaste on jo konkretisoitunut edistettäessä Suomi-USA tutkimusyhteistyötä, sillä USA:ssa biotalous tulkitaan vahvasti bioteknisten ratkaisujen kautta, jolloin muu biotalouteen liittyvä tutkimus- ja kehitystyö ilman biotekniikkapainotusta rajautuvat pois.

Metsäbiotalouden tiedepaneeli on samaa mieltä kannanoton kohdan kanssa, jossa "Suomi katsoo, että komission tulee tunnistaa ja arvioida keskeisimpiä esteitä biopohjaisten tuotteiden markkinoille pääsyyn ja

etsiä niille ratkaisuja. Suomi pitää kannatettavana sitä, että komissio arvioi mahdollisuuksia EU-lainsäädännön yksinkertaistamiseksi. Sen lisäksi Suomi pitää tärkeänä sitä, että komissio tarkastelee myös tarvittavilta osin mahdollisuuksia sääntelyn päällekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien karsimiseksi sekä hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi ehdottaa, että komissio laatisi vielä tarkemman toimintasuunnitelman tiedonannossa esitetyille toimenpiteille ennen kuin asiassa lähdetään valmistelemaan uutta sääntelyä. Uusi lainsäädäntö edellyttää myös huolellista vaikutusarviointia."

Euroopan unionilla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa, mutta silti metsien käyttöön kohdistuvia EU-tason politiikkainstrumentteja on tunnistettu yli 80 liittyen esimerkiksi hiilinielujen vahvistamiseen, biodiversiteetin turvaamiseen ja biotalouden edistämiseen. Erilaisten metsien suojeluun ja käyttöön kohdistuvien tavoitteiden yhteensovittaminen ei ole yksinkertaista. Tiedepaneeli katsoo, että biotalous–termin alle tulee sisällyttää myös raaka-aineen tuotanto alkaen geneettisestä jalostuksesta ja sisältäen metsien hoidon ja hankintalogistiikan (biomass sourcing). Raaka-ainehuollon taloudelliseen, ilmasto- ja ekologiseen kestävyyteen liittyvät haasteet on kyettävä ratkaisemaan, jotta biojalostus ylipäätään on pitkällä aikavälillä mahdollista.

Biopohjaisten ratkaisujen regulaatioiden (raaka-aineen hyödyntäminen ja kestävyys, tuotteiden valmistus, uudelleenkäyttö ja kierrätys) on perustuttava tutkittuun tietoon ja tieteellisesti argumentoituihin faktoihin, jotta vältetään tilanne, jossa fossiilisia ratkaisuja tuetaan biopohjaisten vaihtoehtojen kustannuksella. Uusiutuvuus tulisi tunnistaa yhdeksi keskeisistä kestävyysnäkökohdista.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat: Tekla Tammelin, Monika Österberg, Antti Asikainen

Liitteet:

Tiedoksi: